

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžk/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 1016201537
Dátum vydania rozhodnutia: 20.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1016201537.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobkyne: L. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Námestie Slobody 12, P.O.Box 18, 810 05 Bratislava 15, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016 zo dňa 13. júla 2016, sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13. júla 2016 a iné, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/176/2016-48, zo dňa 1. júna 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/176/2016-48 zo dňa 1. júna 2017 z a m i e t a .

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 1S/176/2016-48 zo dňa 1. júna 2017 v prvom výroku konanie o žalobe proti rozhodnutiu žalovaného: Centrum právnej pomoci, Kancelária Bratislava, sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13.07.2016 odmietol; v druhom výroku žalobu v časti preskúmania rozhodnutia žalovaného: Centrum právnej pomoci, Kancelária Bratislava, sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016 zo dňa 13.07.2016 zamietol a v treťom výroku konanie v časti o podaní žalobkyne zo dňa 15.10.2016 k rozhodnutiu žalovaného č. 10024/2016-KaBA zo dňa 30.08.2016 vylúčil na samostatné konanie. Žalobkyni správny súd náhradu trov konania voči žalovanému nepriznal.

2. Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplynulo, že krajský súd mal z obsahu administratívneho spisu preukázané, že žalobkyňa dňa 27.06.2016 požiadala žalovaného o poskytnutie právnej pomoci vo veci zastupovanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky v Košiciach v právnej veci exekúcie vedenej pod sp.zn. 1Er/230/2011. Zároveň požiadala o predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu

nebezpečenstva zmeškania lehoty. Žalobkyňa v žiadosti v časti D uviedla do kolonky ako dôvod: „keď uvediem exekúcie, obratom advokát vráti dokumenty späť so zamietavým vyjadrením“ a do kolonky koniec lehoty/termín: „2 mesiace“. K žiadosti žalobkyňa doložila podanie označené ako „sťažnosť na porušenie Ústavy SR, Listina základných práv a slobôd“ zo dňa 31.03.2016 a zároveň vo svojej žiadosti v časti C uviedla: „podané 04.04.2016“. Zhodné podanie je opatrené pečiatkou žalovaného i dátumom zo dňa 20. jún 2016. V tejto žiadosti v kolonke E rodina a sociálna situácia žiadateľka uviedla, že žiadosť o dávky a príspevok v hmotnej núdzi bola zamietnutá Úradom práce BA IV vzhľadom na vlastníctvo bytu, i keď v katastri desať rokov pre exekúcie zablokovanej na príkaz súdnej exekútorky JUDr. Hladíkovej. V žiadosti E1 k príjmovým pomerom žiadateľka uviedla, že má príjem len z brigády na telefón v rozsahu 200,- až 250,- € a nie je poberateľkou dôchodkových dávok, ani evidovaná ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Opatrením č. 3/2016 žalovaný na základe článku 5 ods. 2 písm. c/ Organizačného poriadku Centra právnej pomoci zo dňa 26. mája 2014 spojil veci vedené v Centre právnej pomoci pod sp.zn. 10024/2016-KaBA vo veci zastupovania na Ústavnom súde SR v Košiciach v právnej veci exekúcie sp.zn. 1Er/230/2011 a sp.zn 10026/2016-KaBA vo veci zastupovania na Ústavnom súde SR v Košiciach v právnej veci exekúcie sp.zn. 1Er/230/2011 na spoločné konanie a toto ďalej je vedené pod sp.zn. 10024/2016-KaBA. Centrum tak rozhodlo s odôvodnením, že žiadosť o poskytnutie právnej pomoci vo veci sp.zn. 10026/2016 a žiadosť o poskytnutie právnej veci sp.zn. 10024/2016 sa týkajú rovnakej právnej veci. Dňa 13.07.2016 žalovaný vydal rozhodnutie sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016, ktorým podľa § 25 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytnutí právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z. alebo zákon o poskytnutí právnej pomoci“) a podľa § 29 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) prerušilo konanie o nároku žiadateľky L. C. a vyzvalo žiadateľku, aby v lehote do 20 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia odstránila nedostatky podania zo dňa 27.06.2016 a doplnila potvrdenia k príjmovej situácii žiadateľky za posudzované obdobie od 12/2015 až 06/2016 a predložila listiny na preukázanie právnej stránky veci tak ako tieto boli konkretizované vo výrokovej časti rozhodnutia. Svoje rozhodnutie žalovaná založila na vytýkaných nedostatkoch podania žiadateľky - žiadosti zo dňa 27.06.2016 a požiadala o ich odstránenie podľa výroku rozhodnutia o prerušení konania s tým, že zároveň poučila žiadateľku, že podľa § 29 ods. 4 Správneho poriadku správny orgán v konaní bude pokračovať z vlastného podnetu alebo na podnet účastníčky konania len čo pominú prekážky, pre ktoré sa konanie prerušilo. Tiež žiadateľka bola poučená, že správny orgán konanie zastaví podľa § 30 ods. 1 písm. d/ Správneho poriadku, ak účastníčka konania na výzvu správneho orgánu v určenej lehote neodstráni nedostatky svojho podania. Zároveň poučila žiadateľku, že fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., ak jej príjem nepresahuje štvornásobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom, ďalej že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a že hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch. Keďže žiadosť žiadateľky doručená Centru dňa 27.06.2016 neobsahovala všetky doklady potrebné na preukázanie príjmov, majetkových pomerov a tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu a skutočnosti, na základe ktorých žiadateľka žiada o poskytnutie právnej pomoci, Centrum v konaní o nároku na poskytnutie právnej pomoci vyzvalo žiadateľku na doplnenie chýbajúcich dokladov, keďže bez ich priloženia nie je možné vo veci meritne rozhodnúť. Žiadateľku zároveň poučilo, že proti tomuto rozhodnutiu podľa § 29 ods. 3 Správneho poriadku nie je prípustný opravný prostriedok a zároveň, že podľa § 7 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z.z., Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), toto rozhodnutie že nepodlieha preskúmaniu súdom. Tiež dňa 13.07.2016 Centrum vydalo rozhodnutie sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016, ktorým podľa § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. predbežne nepriznalo žiadateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci. Toto svoje rozhodnutie odôvodnilo Centrum tým, že žiadateľka k žiadosti nedoložila okrem sťažnosti na porušenie Ústavy SR, Listiny základných práv a slobôd zo dňa 31.03.2016, ktoré je adresované Ústavnému súdu Slovenskej republiky a že bolo podanie urobené dňa 04.04.2016 nič, z čoho by bolo zrejmé, že jej hrozí zmeškanie lehoty a mohla by jej vzniknúť ujma na jej právach. Rovnako i tu bola žalobkyňa poučená o tom, že proti tomuto rozhodnutiu podľa § 11 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. nie je prípustný opravný prostriedok a podľa § 177 a nasledujúcich SSP proti tomuto rozhodnutiu

možno podať správnu žalobu v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia na príslušnom Krajskom súde. Dňa 01.08.2016 žiadateľka doručila Centru právnej pomoci podanie označené ako odvolanie voči rozhodnutiu CPP sp.zn. 10024/2016KaBA, ČRZ: 46061/2016. Z obsahu tohto podania ale vyplýva, že odvolanie má smerovať proti obidvom rozhodnutiam vydaným Centrom dňa 13.07.2016 s tým, že požadované dokumenty priloží v lehote dvadsiatich dní. V prílohe tohto podania, ktoré je opatrené pečiatkou s dátumom 01.08.2016 žiadateľka uvádza svoju majetkovú situáciu a príjmovú situáciu, kde tvrdí, že za rok 2016 má pätnásťročné dlžoby, že nepoberá dôchodkové dávky, pretože nemá dôchodkový vek a nepoberá ani dávky nemocenského poistenia, ani dávky v hmotnej núdzi a čestne vyhlásila, že v posudzovanom období pokrýva nevyhnutné životné náklady tak, že sa nechá živiť inými osobami, podľa preukázaných skutočností jej nebolo umožnené na Slovensku žiť, pracovať, podnikat' a v katastri nehnuteľností je desať rokov vedená ako neoprávnená vlastníčka bytu, napriek tomu, že podľa notárskej zápisnice, ktorou darovala byt, je vlastníčkou nehnuteľnosti od roku 2005 jej dcéra M. C..

3. Zákonnosť preskúmaných rozhodnutí žalovaného správneho orgánu krajský súd preskúmal v intenciách ustanovení zákona č. 327/2005 Z.z., citujúc právnu úpravu v § 11 ods. 1, 2 v § 10 ods.1, v § 6 ods.1 uvedeného zákona, súčasne v intenciách ustanovení správneho poriadku, citujúc právnu úpravu v § 19 ods. 3, v § 29 ods. 1, 4 a v § 30 ods. 1, písm. d/, tohto právneho predpisu, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v prvej a tretej časti Správneho súdneho poriadku (zákon č. 162/2015 Z.z. - ďalej tiež SSP), citujúc právnu úpravu v § 7 písm. e/, v § 98 ods.1, písm. h/, v § 66, v § 190 a v § 167 ods.1 SSP.

4. Krajský súd konštatoval, že rozhodnutie žalovaného sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13.07.2016 je rozhodnutím procesnej povahy, pretože týmto bolo rozhodnuté o prerušení konania o nároku žalobkyne na priznanie a poskytnutie právnej pomoci žalobkyni vo veci zastupovania na Ústavnom súde Slovenskej republiky v Košiciach v právnej veci exekúcie sp.zn. 1Er/230/2011. Toto rozhodnutie bolo vydané podľa § 29 ods. 1 Správneho poriadku, ktorý je aplikovateľný na procesný postup v konaní žalovaného vo veciach žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a podľa § 29 ods. 3 Správneho poriadku proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok. Správne poukázal žalovaný na to, že toto rozhodnutie je zároveň podľa § 7 písm. e/ SSP vylúčené aj z preskúmania súdom. Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu o prerušení konania z dôvodu odstránenia nedostatkov podania a doplnenia požadovaných listín tak ako bola vo výrokovej časti rozhodnutia v bode 1 a 2 žalobkyňa žalovaným poučená, správny súd žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. h/ SSP odmietol.

5. Správny súd ďalej dospel k záveru, že v čase rozhodovania nemal splnené podmienky pre meritne rozhodnutie o podaní žalobkyne doručenom súdu dňa 17.10.2016 ako reakcia na výzvu súdu uznesením č.k. 1S/176/2016 zo dňa 12.09.2016, ktorým uznesením súd vyzval žalobkyňu na odstránenie väd žaloby zo dňa 01.08.2016, a to konkrétne, aby doplnila dôvody žaloby a navrhla petit rozhodnutia súdu tak ako tieto vyplývajú z ustanovenia § 182 ods. 1 a 2 SSP, o ktorých žalobkyňu zároveň v odôvodnení tohto uznesenia aj poučil. Keďže žalobkyňa vyhovelá tejto výzve súdu len čiastočne a v reakcii na túto výzvu poukazuje už aj na ďalšie rozhodnutie žalovaného, a to konkrétne rozhodnutie č.k. 10024/2016-KaBA zo dňa 30.08.2016, ktoré jej malo byť doručené dňa 20.09.2016 o zastavení konania o nároku na poskytnutie právnej pomoci, súd toto podľa obsahu podania vyhodnotil ako novú žalobu Vzhľadom však na nedostatky tejto žaloby nie je možné v spoločnom konaní so žalobou zo dňa 01.08.2016 meritórne o tejto rozhodnúť, pretože úlohou súdu bude v ďalšom vyzvať vo vzťahu k tomuto ostatnému označenému rozhodnutiu žalobkyňu, aby v lehote ktorú jej súd určí, uviedla, či už bola podaná vo veci tu uvádzaného rozhodnutia majúceho byť vydaného dňa 30.08.2016 samostatná žaloba a pokiaľ nie, aby odstránila vady tohto podania o všeobecné a osobitné náležitosti správnej žaloby tak ako tieto sú definované v ustanovení § 57 ods. 1 SSP (všeobecné náležitosti) a osobitné náležitosti uvádzané v § 182 ods. 1 a 2 SSP. Preto konanie o tomto podaní žalobkyne správny súd podľa § 66 SSP vylúčil na samostatné konania, ktorému bude pridelená samostatná spisová značka a v tejto veci bude súd ďalej konať.

6. Meritórne správny súd konal vo vzťahu k žalobe zo dňa 01.08.2016 v časti rozhodnutia sp.zn.

10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016 zo dňa 13.07.2016, ktorým žalobkyni podľa § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. žalovaný predbežne nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

7. Správny súd citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., konštatoval, že úlohou Centra v prípade žiadosti o predbežné poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovenia § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. je skúmať, či žiadateľovi hrozí zmeškanie lehoty. Poukazom na skutkové zistenia vyplývajúce z administratívneho spisu správny súd dospel k záveru, že žalovaný rozhodnutím zo dňa 13.07.2016 sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016, ktorým žalobkyni podľa § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. predbežne nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci, postupoval vecne správne, pretože žalobkyňa ako žiadateľka ničím nepreukázala, že by jej hrozilo zmeškanie nejakej lehoty a mohla by jej tak vzniknúť ujma na právach tak, ako to predpokladá toto zákonné ustanovenie. Vzhľadom na uvedené potom žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

8. Správny súd o náhrade trov konania rozhodoval podľa § 167 ods. 1 SSP. Žalobkyni pre jej vecný neúspech v konaní náhradu trov konania voči žalovanému nepriznal.

II.

Kasačná sťažnosť žalobkyne

9. Proti rozsudku krajského súdu podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobkyňa. Poukazom na skutkové zistenia vo veci vedených exekúcií žalobkyňa nesúhlasila s rozhodnutím žalovaného zo dňa 13.07.2016, ktorým žalovaný prerušil konanie o jej žiadosti s výzvou, aby v lehote 20 dní predložila ďalšie listiny na preukázanie exekúcií, pričom vyžiadanie si dokladov trvá dlhšiu dobu. Súčasne namietala proces doručenia tohto rozhodnutia. Výtýkala žalovanému, že svojim postupom jej znemožnil domáhať sa svojich práv na súde. Tvrdila, že krajský súd rozhodnutím č.k. 1S 176/2016-48 vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v hrozbe zmeškania lehoty. Zmeškanie lehoty sa týka podania na Najvyššom súde SR, dňa 04.04.2016 + Ústavný súd dňa 04.04.2016, t.j. podaná žiadosť o zmeškanie lehoty dňa 27.06.2016 na CCP kancelária Bratislava vo veci navýšenia exekúcie o 170,- €, t.j. ďalšie trovy exekúcie. Žalobkyňa žiadala vyniesť rozsudok v znení vrátiť CCP kancelária Bratislava na prerokovanie o právnom zastúpení v neoprávnenej exekúcii nepríslušného Okresného súdu Bratislava 1. Podľa § 241 ods.1 OSP žiadala o ustanovenie advokáta na zastupovanie pred kasačným súdom.

10. Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 1S 176/2016-109 z 09.07.2018 vyzval žalobkyňu na odstránenie väd kasačnej sťažnosti s poučením a súčasne ju s jej žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov odkázal na Centrum právnej pomoci, k čomu jej poskytol 15-dňovú lehotu. Uznesenie správneho súdu bolo žalobkyni doručené dňa 28.08.2018. Žalobkyňa na výzvu správneho súdu nijak nereagovala, vady kasačnej sťažnosti nedoplnila a ani súdu neoznámila, či vo veci kasačnej sťažnosti podala žiadosť na Centrum právnej pomoci na priznanie právnej pomoci ustanovením advokáta.

11. Kasačný súd v súlade s právnou úpravou ustanovenou v § 452 ods.1 v spojení s § 202 ods. 2 SSP posudzoval kasačnú sťažnosť žalobkyne podľa jej obsahu a ustálil, že žalobkyňa namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Navrhovala, aby kasačný súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/176/2016-48 zo dňa 01.07.2017 zmenil tak, že rozhodnutia žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa na výzvu správneho súdu neoznámila, že vo veci kasačnej sťažnosti podala žiadosť na Centrum právnej pomoci o ustanovenie advokáta a v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Centra právnej pomoci nie je povinné zastúpenie advokátom ani v kasačnom konaní, kasačný súd žiadosť žalobkyne o ustanovenie advokáta vyhodnotil bez právnej relevancie.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobkyne

12. Žalovaný ku kasačnej sťažnosti žalobkyne nepodal vyjadrenie.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

13. Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej tiež SSP) upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť žalobkyne prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 452 ods. 1 v spojení s ustanovenia§ 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne je nedôvodná.

15. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/176/2016-48 zo dňa 01.06.2017, ktorým správny súd podľa § 190 SSP zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016 zo dňa 13.07.2016, žalobu proti rozhodnutiu žalovaného sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13.07.2016 podľa § 98 ods. 1, písm. h/ SSP odmietol a konanie o podaní žalobkyne zo dňa 15.10.2016 vo vzťahu k rozhodnutiu žalovaného č. 10024/2016-KaBA zo dňa 30.08.2016 podľa § 66 SSP vylúčil na samostatné konanie.

16.V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z predloženého spisového materiálu, na ktoré poukázal už správny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov kasačný súd ich neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

17. Predmetom preskumavacieho konania súdu v danej veci boli rozhodnutia žalovaného - Centrum právnej pomoci a to:

1/ rozhodnutie č. sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13.07.2016, ktorým žalovaný podľa § 25 zákona č. 327/2005 Z.z. v spojení s § 29 správneho poriadku prerušil konanie o nároku žiadateľky - žalobkyne na doplnenie žiadosti zo dňa 27.06.2016, predloženie potvrdení k jej príjmovej situácii za posudzované obdobie od 12/2015 až 06/2016 a predloženie listín na preukázanie právnej stránky veci podľa konkretizácie vo výroku tohto rozhodnutia, k čomu jej určil lehotu do 20 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

2/ rozhodnutie č. sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016 zo dňa 13.07.2016, ktorým žalovaný podľa § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. žalobkyňu ako žiadateľke predbežne nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

18. Kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ako aj konania im prechádzajúce a stotožniac sa s názorom krajského súdu dospel k záveru, že v danej veci boli splnené zákonné podmienky pre zamietnutie žaloby podanej proti rozhodnutiu žalovaného sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016 zo dňa 13.07.2016 a vo vzťahu k rozhodnutiu žalovaného sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13.07.2016, uvedené rozhodnutie nepodlieha súdnemu prieskumu, a preto správny súd nemal inú možnosť ako žalobu smerujúcu proti uvedenému rozhodnutiu žalovaného odmietnuť.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný, predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správny súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy nie je súdom skutkovým. Úlohou správneho súdu pred začiatkom súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je skúmať splnenie zákonných podmienok a to predovšetkým svoju právomoc v súlade s právnou úpravou ustanovenou v §§ 6 a nasl. SSP. Pri preskúmaní

zákonosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej časti Správneho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o žalobách §§ 177 a nasl. SSP) správny súd posudzuje, či správny orgán bol príslušný na konanie a následne, či si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v konaní o sociálnej žalobe, ktorú podala fyzická osoba, správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach (§ 203 ods. 1, 2 SSP) a súčasne správnu žalobu v sociálnych veciach, podanú fyzickou osobou, posudzuje neformálne (§ 202 ods. 2 SSP). Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

20. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Kasačný súd upriamuje pozornosť tiež na to, že správny súd pri preskúmaní zákonosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej veci posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú právnu vec relevantný právny predpis. Zákonnosť postupu správny súd skúma na základe rovnakých kritérií ako zákonnosť rozhodnutia.

21. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu napadnutých rozhodnutí žalovaného správneho orgánu postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v tretej časti Správneho súdneho poriadku citovaných vyššie, keď súdny prieskum rozhodnutí žalovaného správneho orgánu napadnutých žalobou vykonal v súlade s platnou právnou úpravou zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytnutí právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v spojení s právnou úpravou ustanovenou v správnom poriadku.

VI.

Právne posúdenie kasačného súdu

22. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaná, demokratický a právny štát.

23. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

24. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodíť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“

(ÚS 17/1999, Nález z 22.septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I. ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I.ÚS 10/98)“. (I. ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750, nález Ústavného súdu SR č. PL. ÚS 22/06). Judikatúra ústavného súdu tiež kladie dôraz na to, že v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy s uplatňovaním princípu právnej istoty v právom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem; medzi ústavné princípy vlastné právnemu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti, resp. proporcionality (m. m. PL. ÚS 1/04).

25. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

26. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

27. Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikeiu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy.

28. Účelom zákona č. 327/2005 Z.z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

29. Zákon č. 327/2005 Z.z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci (§ 2).

30. Podľa § 25 ods. 1 zákon č. 327/2005 Z.z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - správny poriadok, v znení neskorších predpisov).

31. Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

32. Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

33. Vychádzajúc z účelu a zmyslu zákona č. 327/2005 Z.z., ktorým zákonodarca sledoval vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, centrum právnej pomoci, do právomoci ktorého zákonodarca zveril právomoc rozhodovať o žiadosti žiadateľov na poskytnutie právnej pomoci, je povinné si zaobstarať relevantné podklady pre vydanie rozhodnutia, postupom v súlade s čl. 2 ods. 2

ústavy v spojení s § 32 ods. 1 správneho poriadku, zistiť skutočný stav v prejednávanej veci tak, aby v súlade s čl. 1 ústavy bola zistená materiálna pravda, na základe ktorej by mohol spravodlivo a v súlade so zákonom rozhodnúť o tom, či vzhľadom na všetky skutkové okolnosti daného prípadu žiadateľ spĺňa zákonné podmienky pre priznanie (resp. nepriznanie) právnej pomoci na ochranu jeho práv.

34. Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci. Rozhodnutie o predbežnom poskytnutí právnej pomoci musí obsahovať okrem náležitostí podľa osobitného predpisu (správny poriadok) aj poučenie žiadateľa o možnosti dodatočného vyúčtovania trov vo výške určenej osobitným predpisom (Výhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), ak sa po posúdení podmienok na vznik nároku na poskytnutie právnej pomoci zistí, že žiadateľ nespĺňa podmienky na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Proti tomuto rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok (§ 11 ods. 1, 2 zákona č. 327/2005 Z.z.).

35. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že žalovaný v predmetnej veci žiadosťou žalobkyne na poskytnutie právnej pomoci správne zameral svoju pozornosť, či sú splnené podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci žiadateľke. Skutkové okolnosti potvrdzovali, že žalobkyňa žiadosťou zo dňa 27.06.2016 požiadala žalovaného o poskytnutie právnej pomoci vo veci zastupovanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky v Košiciach v právnej veci exekúcie vedenej pod sp.zn. 1Er/230/2011. Zároveň požiadala o predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nebezpečenstva zmeškania lehoty.

36. Pokiaľ žalovaný rozhodnutím sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13.07.2016, podľa § 25 zákona č. 327/2005 Z.z. v spojení s § 29 zákona správneho poriadku prerušil konanie o nároku žiadateľky - žalobkyne na doplnenie žiadosti zo dňa 27.06.2016, predloženie potvrdení k jej príjmovej situácii za posudzované obdobie od 12/2015 až 06/2016 a predloženie listín na preukázanie právnej stránky veci podľa konkretizácie vo výroku tohto rozhodnutia, k čomu jej určil lehotu do 20 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia, týmto rozhodnutím nerozhodoval v merite veci o žiadosti žalobkyne na priznanie právnej pomoci z 27.06.2016. Obsahom uvedeného rozhodnutia bola výzva žalovaného, aby žiadateľka predložila doklady za účelom posúdenia splnenia zákonných podmienok pre priznanie alebo nepriznanie jej právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z., keďže príslušné podklady neboli súčasťou jej žiadosti, súčasne žalovaný žiadateľku poučil vo výroku rozhodnutia, aké podklady má na posúdenie jej žiadosti centrum predložiť, a k tomu jej určil lehotu. Uvedené rozhodnutie Centrum vydalo postupom podľa § 29 ods. 1 Správneho poriadku, ktorý je aplikovateľný na procesný postup v konaní žalovaného vo veciach žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. V zmysle § 29 ods. 3 správneho poriadku proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok, o čom žalovaný správne v rozhodnutí žalobkyňu aj poučil. Preskúmané rozhodnutie je procesnej povahy, ktoré nemohlo mať za následok ujmu na subjektívnych právach žalobkyne, a preto v zmysle § 7 písm. e/ SSP toto rozhodnutie je vylúčené zo súdneho prieskumu správnym súdom.

37. Z uvedených dôvodov vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu o prerušení konania z dôvodu odstránenia nedostatkov podania a doplnenia požadovaných listín tak ako bola vo výrokovej časti rozhodnutia v bode 1 a 2 žalobkyňa žalovaným aj poučená, správny súd postupoval v súlade so Správnym súdnym poriadkom, keď žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. h/ SSP odmietol. Kasačný súd k námietke žalobkyne, ktorou namietala neprimeranú lehotu na doplnenie dokladov, uvádza. Lehota na doplnenie dokladov k žiadosti, určená žalovaným, je procesnou lehotou a nič žalobkyňu ako žiadateľky o poskytnutie právnej pomoci nebránilo oznámiť dôvody, pre ktoré danú lehotu nemôže splniť a súčasne požiadať o predĺženie tejto lehoty.

38. Vychádzajúc zo skutkových okolností daného prípadu najvyšší súd taktiež dospel k záveru, že žalovaný v predmetnej veci správne upriamil svoju pozornosť aj žiadosti žalobkyne o predbežné poskytnutie právnej pomoci, keď skúmal, či sú splnené podmienky, zákonom stanovené v právnej

úprave ustanovenia § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. pre priznanie nároku na predbežné poskytnutie právnej pomoci žiadateľke. Skutkové okolnosti potvrdzovali, že žalobkyňa žiadosťou zo dňa 27.06.2016 požiadala žalovaného o poskytnutie právnej pomoci vo veci zastupovanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky v Košiciach v právnej veci exekúcie vedenej pod sp.zn. 1Er/230/2011. Zároveň požiadala o predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nebezpečenstva zmeškania lehoty. V žiadosti tvrdila, že sťažnosť na Ústavný súd SR podala a súčasne túto sťažnosť ako prílohu predložila žalovanému spolu so žiadosťou.

39. Správny bol postup žalovaného, keď venoval náležitú pozornosť žiadosti žalobkyne o predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nebezpečenstva zmeškania lehoty uplatnenej v jej žiadosti zo dňa 27.6.2016. V zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 11 ods.1 zákona č. 327/2005 Z.z. predpokladom priznania predbežného poskytnutia právnej pomoci je reálna hrozba nebezpečenstva zmeškania lehoty žiadateľa na procesný úkon a súčasne žiadosť žiadateľa o priznanie predbežného poskytnutia právnej pomoci. Skutkové okolnosti v danom prípade potvrdzujú, že žalobkyňa v žiadosti z 27.06.2016 požiadala o predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nebezpečenstva zmeškania lehoty, avšak skutočnosť, že by jej ako žiadateľke o právnu pomoc hrozilo zmeškanie lehoty na podanie sťažnosti na ústavný súd, vyvracia samotná žiadateľka tvrdením v žiadosti, že sťažnosť na Ústavný súd SR podala a súčasne túto sťažnosť ako prílohu predložila žalovanému spolu so žiadosťou z 27.06.2016.

40. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúce z predloženého spisového materiálu najvyšší súd zhodne ako správny súd dospel k záveru, že žalovaný rozhodnutím zo dňa 13.07.2016 sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016, ktorým žalobkyňu podľa § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. predbežne nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci, postupoval vecne a právne správne, pretože žalobkyňa ako žiadateľka ničím nepreukázala, že by jej hrozilo zmeškanie nejakej lehoty a mohla by jej tak vzniknúť ujma na právach tak, ako to predpokladá citované zákonné ustanovenie. Z uvedených dôvodov sa kasačný súd stotožnil s názorom krajského súdu, že žalovaný v danom prípade správne právne posúdil vec, keď žalobkyňu ako žiadateľke podľa § 11 zákona č. 327/2005 Z.z. predbežne nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku sa námietkami žalobkyne náležite zaoberal a tiež náležite vysporiadal, z ktorých dôvodov kasačný súd sa stotožnil so závermi správneho súdu a súčasne na jeho argumentáciu poukazuje.

41. Vzhľadom k uvedenému vyššie kasačný súd považoval za nedôvodnú námietku žalobkyne, ktorou namietala nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom. Správny súd v predmetnej veci posudzoval zákonnosť rozhodnutí žalovaného správneho orgánu a postup im predchádzajúci, ktorými žalovaný rozhodol na základe žiadosti žalobkyne o poskytnutie právnej pomoci, súčasťou ktorej bola žiadosť o predbežné poskytnutie právnej pomoci. Krajský súd v dostatočnom rozsahu preskúmal rozhodnutia žalovaného napadnuté žalobou, a v odôvodnení napadnutého rozsudku sa náležite vysporiadal so skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z predloženého spisového materiálu, uviedol správne právnu úvahu, na základe ktorej dospel k správne záveru o nedostatku právomoci súdu na preskúmanie rozhodnutia sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 46061/2016 zo dňa 13.07.2016 a vo vzťahu k rozhodnutiu žalovaného zo dňa 13.07.2016 sp.zn. 10024/2016-KaBA, ČRZ: 45961/2016, dospel správny súd tiež k správne záveru, že týmto rozhodnutím žalovaný rozhodol vecne správne a v súlade so zákonom č. 327/2005 Z.z..

42. Najvyšší súd po vyhodnotení kasačných dôvodov žalobkyne vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu predloženého spisu, vychádzajúc z konkrétnych okolností prípadu, konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výrokov napadnutého rozsudku. Tvrdenia žalobkyne uvedené v jej kasačnej sťažnosti a listiny ňou podané v prílohe neboli spôsobilé zvrátiť vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu.

43. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobkyne podľa ust. § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

44. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobkyni, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal v zmysle § 467 ods. 1 SSP v spojení § 167 ods. 1 SSP a žalovanému ich náhradu nepriznal, keď nezistil splnenie zákonných podmienok v zmysle § 467 ods.1 v spojení s § 168 SSP.

45. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.